

Filosofijos institutas

Ruslanas Baranovas

Prieigos prie Kanto *Realität* sampratos problema

Immanuelis Kantas tapo vienu pagrindinių šiuolaikinių naujojo ir spekulatyvaus realizmo judėjimų kritikos objektų. Savo disertacijoje klausiu, apie kokią realybę šiame debate kalba Kantas ir realistai. Šiame pranešime pristatysiu parengiamąją Kanto realybės sampratos tyrimo dalį, susietą su klausimu, kokiai filosofinei disciplinai Kanto interpretatoriai priskiria „Grynojo proto kritiką“. Šis klausimas yra nesutarimų šaltinis nuo pat veikalo pasirodymo. Pranešime nagrinėsiu du atsakymus į šį klausimą. Šias interpretacijas pasirinkau, atsižvelgdamas į jų istorinę reikšmę bei svarbą mano disertacijoje nagrinėjamai Kanto realybės sampratos problemai¹. Pirmoji yra epistemologinė Coheno interpretacija ir jo fizikalistinė Kanto *Realität* interpretacija. Antroji, ontologinė Hegelio interpretacija ir jo ontologinė Kanto *Realität* interpretacija. Rinkdamasis Coheno ir ontologinę interpretacijas, seku viena detaliausių ir naujausių realybės problemos Kanto filosofijoje studijų: Giovanelli “Realybė ir neigimas: Kanto suvokimo anticipacijų principas“ (2011). Visgi, priešingai Giovanelli, noriu pabrėžti problemą, kylančią derinant šias interpretacijas, susijusią su skirtingomis ribos interpretacijomis. Be to, *contra* Giovannelli, manau, kad Coheno interpretacija yra per daug problematiška tam, kad būtų pagrindu. Todėl teigiu, kad Kanto realybės sampratos interpretacijos pagrindas turi būti ontologinė Hegelio Kanto interpretacija, prie kurios turi būti prijungtas Coheno suvokimo anticipacijų traktavimas.

¹Čia ir toliau sakydamas “Kanto realybės samprata”, turiu omenyje realybės kategorijos bei jos santykio su neigimo ir ribos kategorijoms kategorijų lentelėje ir kartu suvokimo anticipacijų principo, kuriame kategorijos įgauna savo reikšmę jų taikyme, sudaromą visumą.